

6.

Á »FAJ GÉNIUSZÁNAK«
MÍTOSZA

Különös, hogy a modern időkben a szexuális szerelem metafizikájának felvázolására vállalkozó ritka kísérletek egyike – Schopenhaueré – épp a most kifogásolt tévedésen alapult. Hogy a szerelem lényegi céljának a fajfenntartást, »a következő nemzedék létrehozását« tartó ideát, fenntarthassa azt kellett feltételeznie, hogy a »faj« mitikus »genius«-a beavatkozik; ő szítja fel – az egyének tudtán kívül – a nemek közti vonzalmat, ő határozza meg rejtett módon a szexuális választást, sőt, az egyéneket becsapja és egyszerű eszközként használja fel. »Egy adott gyermek nemzése – mondja Schopenhauer¹¹ –, íme, ez minden szerelmi regény igazi célja, akkor is, ha a regény főszereplői egyáltalán nem tudnak erről: e cél elérésének útja másodlagos«. Pontosabban a cél egy olyan új lény létrehozása volna, amely a lehető legközelebb van a faj tiszta, tökéletes és túlélésre képes típusához; így – midőn eléri, hogy a férfi szemében e nő az ő eszményképét testesítse meg, midőn e nőt körülveszi a szépség és csábítás dicsfényével, midőn eléri, hogy a férfi e nő birtoklását és ama gyönyört, melyet e nő neki nyújtani tud, minden boldogság esszenciájának és az élet értelmének tekintse – a »faj« vezetne minden férfit, hogy ama nőt válassza ki, aki a legalkalmasabb e biológiai cél megvalósítására. »A faj számára az a legjobb, midőn az egyén azt hiszi, hogy a legnagyobb gyönyört találta meg«. Így mind a női szépség, mind a gyönyör illúzió, csapda volna, amellyel a »faj géniusza« kijátssza és becsapja az egyént. »Ezért – fűzi hozzá Schopenhauer¹² – minden szerelmes, miután elérte célját (vagyis a szexuális kielégülést), kiábrándultnak érzi magát: ugyanis eltűnt amaz illúzió, amellyel a faj becsapta és csapdába ejtette«.

A következőkben látni fogjuk, hogy egy más összefüggésben mi hasznosítható e gondolatokból. Ám lényegében a darwinizmus perifériáján elhelyezkedő pusztaspekulációról van szó, amelynek egyoldalúsága és absztrakt volta nyilvánvaló. Először: a biológiai finalitás eme teljes mechanizmusának a tudattalanban kelle-

¹¹ A. SCHOPENHAUER, *Die Welt als Wille und Vorstellung*, II, IV. fejezet (*Metaphysik der Geschlechtsliebe*), ed. Cotta, Berlin—Stuttgart, VI. kötet, 88—89. pp.

¹² A. SCHOPENHAUER, *Die Welt*, cit. 90. ff., 96. p.